

TARKUSE SAMBAD

PÄLSONI ÜHISKODU NULLIGA

Kellele on see kasulik?

Sessieelselt stagnenud Pälsoni 14 ühikas sai detsembri keskel ülikooli majutuskorraldajate mahitusel värsket verd, mis tekitas kaunistest elevust ja muutis ärksamaks ka uniseimad ühikaelanikud. Pälsoni 14 sai koduks ligi neljakümnele nullkursuse õpilasele.

Uute naabrite saabumine võeti vastu mitmeti. Paljudes tekitas aga uusasukate käitumistava küsimuse: kas nullkursuse koht on ikkagi ülikoolis?

Tudengineiu I: «Esimesed kaks nädalat nad selget päeva ei näinudki. Vahetpidamata tekitasid nad ka hirmsat lärmi. Arvasid ilmselt, et toovad Päntrisse kultuuri. Häältest ära kitarril saatel lauldi «Püha ööd», mis kasvas sujuvalt üle «Lambadaks». Täielik košmaar!»

Tudengineiu T: «Kui nad ise enam lõuata ei jõua, pannakse makk täiel häälele üürgama. Üks hommik kell 7 viskas mingi sell täis õllepudeli vastu mu ust puruks. Kes see oli, ei tea. Ei hakanud igaks juhaks uurima...»

Tudengineiu J: «Kui mõnele neist märkuse teed, siis vaatab ta mõistmatul pilgul otsa ja imestab: «No, Tibi-Tibi, mis siis nüüd häda on...»

Üliõpilane R: «Omavahel ei saa nad ka justkui läbi. Kaklevad alatasa mingi leivatüki pärast. Kord ei lasknud nad ühte selli üldse tuppa. Siis see magas lõunani keset koridori, ise umbtäis.»

Rebaseneiu A: «Õppida nullikad absoluutselt ei lase. Tegime neile märkuse. Siis tänitasid nad tükk aega tagantjärele, mõtle, mingid rebased tulevad neile ütlema... Saaks aru, kui V kursus.»

Korrusevanem K: «Joovad nii palju, et süüagi ei jaksa enam osta. Panin kord toidu tulele ja läksin tuppa tagasi. Kui kõõki läksin, oli vaid tühi kauss pliidiil. Ei jäänud muud üle kui kauss puhtaks pesta.»

Noormees U: «Ühel nädalavahetusel vormistati kemmerg niimoodi ära, et kaks nädalat ei taha enam kusta...»

Koristaja M: «Kui nullikad tulid, läks ühiselamu peal läbustamine palju suuremaks.»

Töömees Mati: «See ühiselamu on nagu läbikäiguhoov. Tagauksed murtakse igal juhul lahti. Saa siis aru, kes mida täpselt korda saadab. Aga üldiselt on täheldatavad nullikate pritsimehelikud kalduvused. Üsna regulaarselt olen hommikuvõimlemise asemel nende tagant 4. korruse tuletõrjevoolikut kokku kerinud. Uusaastaööl lasid nad aga rakettide asemel õue peal vahtkustuteid vastu seina lahti.»

Komandant Mare: «Fidu ja lärm on üldiselt vänge. Tudengid kaebavad nende peale. Olen nullikatega vestelnud. Nad arvavad, et väljast tulijad ja tudengid lõugavad rohkemgi. Nullikate tubades ma käi-

nud ei ole, aga üldiselt on nad üsna raskepärane seltskond.»

Ületee-ühika komandant Ole: «Varem olid nullikad minu ühikas. Mul on ka nendega igasugust jama olnud. Küll nad peksid riidekapid puruks, küll riputasid voodid lae alla. Kui küsid, kes tegi, ajavad kõik tudengite kaela. Nendega peab karmilt ringi käima. Kui ei oska olla, välja.»

Majandusosakonna majutaja Kersti Agapova: «Komandant on meile neist rääkinud, aga kellegi kohta pole ettekannet esitanud. Komandant peab nendega rangem olema.»

Nullikad 333-st: «Me küll ei näe erilist lamenti toimuvat. Nulli kaela on hea ajada. Me pole mõistagi mingid inglid, aga rahvast käib ühikas tohutul. Miskipärast aetakse kõik nullikate kraesse. Viimane nä-

dal pole vähemasti meie tuba ühtegi ülearust piiksu teinud. Tuleb tasapisi õppima hakata.»

Kogu nullkursuse paigutamine ühte ühikasse (Pälsoni 14) oli taktikaliselt muidugi väga kaval. 3—5 inimeselised rühmad igas ühikas avaidanuksid «põliselanikele» vähem muljet. Mis on sellise paigutuse taga?

Ettevalmistusosakonna juhataja Kalle Velsker: «Meie võime kaasa rääkida selles osas, kui palju kohti EO-le üldse vaja on. Kuhu nad pannakse, otsustab majandusosakond. Kui kõik on ühes kohas, on meil mõnes mõttes kergem nullikatel silma peal hoida. Oigem muidugi oleks, et nullikad on vastavalt tulevasele erialale teaduskondade ühiselamutes. Praegu tuleb nad keevadel Pälsoni 14-st välja kirjutada, et mõnda teise ülikooli ühiselamusse uuesti sisse kirjutada.»

Majandusosakonna majutaja Kersti Agapova: «Kuhu majutada, otsustatakse rektoraa-dis.»

Tundub tegelikult, et võime nullikaid majutada nii või naa, paremaks asja ikkagi ei saa.

VIGA ON SÜSTEEMIS.

Tänama peab ilmselt proletariaadi diktatuuri. Proletaarne käitumine ei taha aga kuidagi sobida akadeemilisusega, isegi mitte sovjeetliku akadeemilisuse imitatsiooniga. Nullkursuse koht ei saa olla ülikoolis. Miks peab ülikool endale tudengikandidaate pütatama?

Möödunud aastal võttis ülikooli ajalehes asja kohta sõna Kaarel Tarand («Sõjakuulutus», «TRÜ», 10. veebruar 1989, allkiri ajalehes Kaarel Takand). Siis pandi seda kaunisti pahaks. Siinkohal pikem tsitaat.

Ülikooli vaimseks tervendamiseks tuleb muidugi tohutult tööd teha, pisematest asjadest võiks alustada juba täna. Selleks on suurepärane võimalus ettevalmistuskursuste likvideerimise näol. [...]

Ei seisne ülikooli põhiülesanne keskkoolis nõrkadeks osutunute järeleaitamises. See, et inimestele keskkooliprogrammi kordamise eest ülikoolis aasta aega veel peale makstakse, on aga täielik absurd. [...]

Paraku näitab asjade edasine käik, et nende (ettevalmistusosakonna lõpetajate — E. S.) võimed kipuvad olema palju kesisemad kui keskkoolipingist tulnutel. Vastupidiselt loob nende ülbis, mis tingituna aastastest «akadee-

milisest» staažist ületab ka peatsete lõpetajate enesehinnangu luti, aga esmakursuslaste keskel vaid ebaterveid meeelolusid. Need vägilased, kelle ümber kogu ülikooli elu näib tiirlevat, ei ole kitsid oma andeid tervele akadeemilisele perele jagama.

Kõige suurema jao saavad muidugi need, kellel au on 0-kursusega ühe katuse all elada. Öhtust öhtusse kaikuv «olee-olee-olee», kuuldavasti selle (1989; sel aastal «Lambada» — E. S.) aasta nullide hümn, mis eriti kurnav eksamielsetel öödel, mõttetu läin vastuseks, kui sul jätkub jutumust neile mõni märkus teha — see on ettevalmistusosakonna visiitkaart.

Nullikad ise: «Nullkursust on ikkagi vaja. See aitab järje peale saada, eriti pärast sõjaväge. Ja tasuta on ta ka.»

Oppeosakonna juhataja Mati Salundi: «Tööliskateedri aeg on möödas. Kõva poiss peab end ise tõestama.»

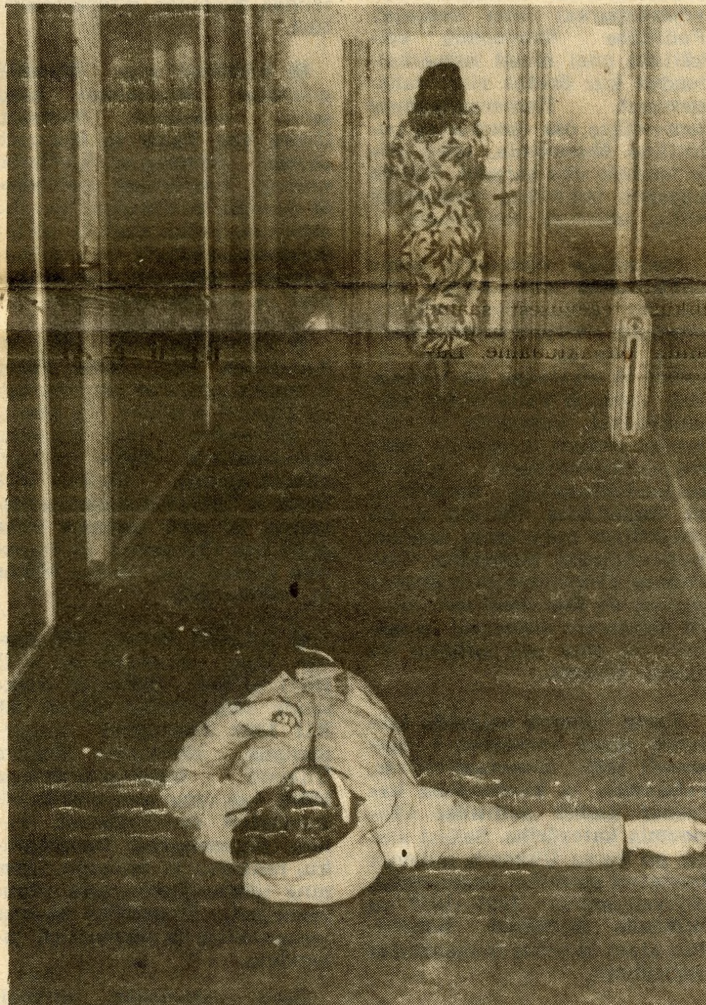
EO juhataja Kalle Velsker: «Olen selle poolt, et EO likvideerida. Mõistagi ei saa asi sellega lahendatud, EO-d saab sulgeda ikkagi eeldusel, et keskkoolidesse on loodud tasandusklassid. Kui EO jääb, siis peaks ta olema vaid invaliididele ja sõjaväest naasnutele.»

Nojah, Võidakse ju öelda, et pole eriline vaev lahtisest uksest sisse murda. Tõsi, «Tartu Ülikooli võimalikes arengusuundades aastateks 1990—2000» («ÜT», 27. detsember 1989) on öeldud, et ettevalmistusosakond reorganiseeritakse. «Tuleb kaaluda EO töö lõpetamist praegusel kujul alates 1990. aasta sügisest. Tema funktsioone võiksid asuda täitma keskkoolide juures töötavad tasulised täiendusklassid. EO baasil tuleks luua muulastest tudengikandidaatidele eesti keele õpetamine.»

Võimalikud arengusuunad, sisulised ettepanekud võidakse aga ka tähelepanuta jätta. Kui nullkursus jääb, loodetavat akadeemilise vaimuse tõusu oodata pole. Samas tekib küsimus, kas muulastest keeleõppijaidki äkki Pälsoni (või mõnest muust) ühikast kohti ei taha. Seegi on kahtlustäratav. Igasugu kursusi, ringe, kaugõppeid ja muid kooslusi võib majutama hakata ikka siis, kui statsionaarsed tudengid on inimsõbralikult (4—5 inimeseline kommuuna selle mõiste alla ei mahu) ära majutatud.

Mida teha aga nullkursusega praegu? Peaks vist Päntrisse kasvataja palkama...

EBERHARD SAMMELSELG

□ «Odus õhtupoolik» ühiselamus. (Põlisele Päntri elanikule pole selline pilt sugugi üllatuseks.)

Andrus Vaheri foto